Söz Sırasını Bekleme Etkinliği

Öğretmen yönergesi • 2. sınıf • Yaklaşık 25 dakika

Çocuklar konuşma isteğini belirtmeyi, arkadaşının anlatımını tamamlamasına alan açmayı ve dinledikten sonra kendi düşüncesini söylemeyi dener. Beklemeyi çalışırken her çocuğa yeniden söz verilmesi gerekir. Sessiz kalan öğrenci, konuşmasını tamamlayamayan öğrenciyle aynı durumda değildir.

Hazırlık

Her ikiliye 3. sayfadaki kartları ve 4. sayfadaki düşünme alanını verin. Kartları kesmek gerekmiyor. Bir kalem yeterlidir. Konuşmayı bitirme işaretini gösterin: “Bitirdim” demek veya kartı çevirmek. Pas geçme ve yazarak katılma seçeneklerini baştan açıklayın.

Derse giriş 4 dakika

Öyküyü okuyun: Ece oyunun kuralını anlatırken Bora araya girer. Ece susar. Öğretmen “Ece, sözün yarım kaldı. Önce seni dinleyelim; sonra Bora eklesin” der. Bora fikrini unutmamak için kâğıda bir top çizer. Sorun: “Ece konuşmasını tamamlayabildi mi? Bora düşüncesini nasıl sakladı?”

Gösterme 5 dakika

İkinci sayfadaki ilk konuşmayı bir gönüllüyle gösterin. Ardından sözün kesildiği örneği canlandırın. “Seni gördüm, Ece bitirince sana döneceğim” dediğinizde gerçekten Bora’ya dönün. Çocuklardan yalnız beklemeyi istemekle yetinmeyin.

İkili deneme 8 dakika

İlk turda A bir oyun ve bir kuralını anlatır; B, duyduğu bir bilgiyi söyleyip kendi fikrini ekler. İkinci turda rolleri değiştirin. Her iki çocuğa da anlatma ve yanıt verme fırsatı tanıyın. Aynı oyunda anlaşmaları gerekmez.

Konuşmayı değerlendirme 5 dakika

“Sözünüz kesildiğinde konuşmaya nasıl döndünüz?” ve “Arkadaşınızın söylediği hangi bilgiyi hatırladınız?” sorularını sorun. İkililer bir davranışı yeniden deneyebilir. Çocukların kişiliklerini değerlendirmek yerine konuşmada ne olduğunu ele alın.

Kapanış 3 dakika

Dördüncü sayfadaki yeni durumu okuyun. Öğrenciler bir cümle yazsın, çizsin veya size söylesin. Sonraki dersin kısa bir ikili konuşmasında aynı işareti kullanacağınızı belirtin.

Konuşma Yarım Kalınca

Öğretmen için örnek yanıtlar ve izleme

Sıra değişirken

Ece: “Teneffüste seksek oynamak istiyorum. Çizgiye basınca yeniden sıraya geçiyoruz. Bitirdim.” Bora: “Çizgiye basınca sıra değişiyor, bunu duydum. Ben de top oyunu önermek istiyorum.” Burada dinlemek, aynı fikri seçmek anlamına gelmez; önce söyleneni anlayıp sonra kendi önerisini eklemektir.

Söz kesildiğinde

Bora: “Ben de biliyorum, şöyle...” Ece: “Bir cümlem daha var.” Öğretmen: “Ece tamamlasın. Bora, fikrini hatırlamak için bir sözcük yazabilirsin; sonra sana döneceğim.” Ece tamamladıktan sonra öğretmen: “Bora, şimdi eklemek istediğin neydi?”

Çocuklardan gelebilecek yanıtlar

“Beklersem unuturum.” → “Bir sözcük yazabilir veya küçük bir çizim yapabilirsin. Sonra çizimine bakarak başlayabilirsin.” “Hep o konuşuyor.” → “İkinizi de dinleyeceğim. Önce yarım kalan cümleyi bitirelim, sonra sana dönelim.” “Konuşmak istemiyorum.” → “Bu tur dinleyebilir, yazabilir veya kartını gösterebilirsin.”

Neyi gözleyeceğiz

Bir ikilinin bir turuna bakın: İstek nasıl belirtildi? Sözü yarım kalan çocuk geri dönebildi mi? Dinleyen çocuk duyduğu bir bilgiyi söyleyebildi mi? Bir sonraki denemede hangi yetişkin desteği gerekiyor? Gözlemi davranışla yazın: “İşaretten sonra Ece cümlesini bitirdi; Bora çizimine bakarak ekledi.”

Bir sonraki konuşmada vereceğim destek

_____

_____

Katılımı kolaylaştırmak

Göz teması, hareketsiz oturma veya kartı elde tutma koşulu koymayın. Dört kart fazla gelirse “Sıra bende” ve “Seni dinliyorum” ile başlayın. Okuma desteği gereken öğrenciyle kartı birlikte okuyun. Acil yardım isteğini konuşma turuna ertelemeyin.

Kaynak dayanağı

NAEYC’nin ilkokulda konuşma ve dinlemeye ilişkin yazısı, öğretmenin model olmasını ve rehberlik ettiği konuşma denemelerini ele alır. Buradaki öykü, kartlar ve süre planı bu sınıf için hazırlanmıştır; bir ölçme aracı değildir.

Kaynaklar

Büyükçekmece RAM (2026), Okul/Kurum Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programları

Kelly, Ogden ve Moses (2019), Collaborative Conversations: Speaking and Listening in the Primary Grades, NAEYC

Belge bağlantıları: https://blogpdr.com/soz-sirasini-bekleme-etkinligi/

Konuşma ve Dinleme Kartları

Öğrenci sayfası • Kartları kesebilir veya sırayla gösterebilirsin

Sıra bende

Bir oyun seçiyorum. Oyunun bir kuralını anlatıyorum. Sözüm bitince “Bitirdim” diyorum veya kartımı çeviriyorum.

Seni dinliyorum

Arkadaşım bitirince duyduğum bir bilgiyi söylüyorum. Sonra kendi fikrimi ekliyorum. Düşüncemi unutmamak için çizebilirim.

Sözümü tamamlayacağım

“Bir cümlem daha var.” Sözüm yarım kalırsa devam etmek istediğimi söylerim veya bu kartı gösteririm.

Bu tur pas geçiyorum

Şimdi dinliyorum. İstersem düşüncemi yazıyor veya çiziyorum. Yeniden katılmak istediğimde öğretmenime bildiriyorum.

İki turda deneyelim

İlk turda biriniz, ikinci turda diğeriniz başlasın. Konu: Teneffüste oynamak istediğin oyun ve oyunun bir kuralı. Arkadaşın bitirince duyduğun bir bilgiyi söyle, ardından kendi fikrini ekle. Aynı oyunu seçmeniz gerekmiyor.

Aklımdaki düşünceyi hatırlatacak sözcük veya çizim

Bir Sonraki Konuşmam

Öğrenci düşünme sayfası • Yazabilir çizebilir veya anlatabilirsin

Arkadaşımın anlattığından hatırladığım bir bilgi

Sözüm yarım kaldığında ne söyledim veya ne gösterebilirim

Yeni bir durum

Ece, sınıfta okunacak öyküyü neden sevdiğini anlatıyor. Bora da bir öneri söylemek istiyor. Ece’nin açıklaması henüz bitmedi.

Bora düşüncesini hatırlamak ve sırası geldiğinde konuşmak için ne yapabilir

Bir sonraki konuşmada deneyeceğim davranış

Adını yazman veya özel bir yaşantını anlatman gerekmiyor. Hazır olmadığın soruyu geçebilirsin.